

яким передбачається транспортувати каспійську нафту до України і далі – до інших європейських країн.

Але сьогодні, коли нафтопереробні заводи України приватизовані на 70% без яких-небудь зобов'язань з боку нових власників одержувати нафту з використанням споруд Євро-Азіатського нафтотранспортного коридору, ситуація істотно змінилася. Змінилися і пріоритети щодо постачання сирової нафти.

Найбільш привабливим для України став Каспійський регіон, де відкриті великі запаси нафти і побудовані або закінчується будівництво нафтопроводів Баку – Супса, Тенгіз – Новоросійськ Каспійського трубопровідного консорціуму, які спрямовують великі потоки нафти до портів Чорного моря.

Другим перспективним напрямом розвитку транзитних потужностей є проект інтеграції нафтопроводів «Дружба» – «Адрія». Він включає в себе економічні та технологічні заходи, мета яких полягає в забезпеченні зростаючої потреби в нафті у країнах центральної та південної Європи, а також в транспортуванні нафти до глибоководного порту Омішаль (Хорватія) з подальшими можливостями її доставки до захищених країн Європи, а за сприятливих економічних умов і до США. В період після 2010 року, як один із вірогідних варіантів надходження нафти до Європи, в тому числі і України, треба розглядати поставки з близькосхідного регіону в рамках прогнозованої реалізації проекту Джейхан – Самсун (Туреччина) та подальше перевезення нафти танкерами до терміналу у м. Південний і далі по нафтопроводу Одеса – Броди в напрямках Плоцка (Польща), Будковце (Словаччина) та Фенешлітке (Угорщина).

Впровадження цього проекту, крім економічних та технологічних чинників, багато в чому залежатиме і від політичних факторів.

До числа основних маршрутів транзиту нафти через територію України можна віднести:

- південну гілку нафтопроводу «Дружба»;
- нафтопровідну систему «Придніпровські магістральні нафтопроводи» (нафтопровідна магістраль в порту Одеса і частина нафтопровідної лінії на Новоросійськ);
- нафтопровід Одеса – Броди із можливим продовженням до Гданська.

Висновки

Найважливішим національним інтересом держави є формування оптимальної енергетичної політики, яка передбачає подолання енергетичної залежності від Росії, визначення альтернативних джерел постачання енергоресурсів у країну. Україна повинна будувати незалежну енергетичну політику. Це означає, що обсяг енергоресурсів, що надходить на українську територію з будь-якого джерела, не може перевищувати 30%.

Тому необхідно збільшення обсягів надходження нафти в Україну, а також поступової зміни структури постачання: в короткостроковій перспективі – переважно за рахунок надходження каспійської нафти, в довгостроковій перспективі – за рахунок збільшення постачання нафти вітчизняного видобутку.

Література

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2002 року за №187-р.
2. Бурлака В.Г., Шерстюк Р.В. Трансформація ринков нефти и газа: Монография / Под ред. Г.Г. Бурлаки. – К.: НАУ, 2005. – 320 с.
3. EIA World Proved Reserves of Natural Gas and Oil, Most Recent Estimates, January 18, 2006 за даними Oil&Gas Journal станом на 01.01.2006 р
4. Напрямки розвитку шляхів транспортування нафти та енергетична безпека України. Оцінка та аналіз / За ред. А.Шевцова. – Дніпропетровськ: ДФ НІСД, 2001.

М.Д. БІЛИК,
д.е.н., професор, Київський національний університет ім. Т. Шевченка,
О.О. УШАКОВ,
студент, Київський національний університет ім. Т. Шевченка

Фіксований сільськогосподарський податок в умовах нового законодавства

Розглядається сутність фіксованого сільськогосподарського податку та аналізуються зміни, які відбулися після прийняття Податкового кодексу України, а саме набуття статусу платника, порядок сплати податку та подання звітності, та запропоновані напрями подальшого удосконалення цього оподаткування.

Рассматривается суть фиксированного сельскохозяйственного налога, анализируются изменения, произошедшие после принятия Налогового кодекса Украи-

ны, а именно приобретение статуса плательщика, порядок уплаты налога и представления отчетности, предложены направления дальнейшего совершенствования этого налогообложения.

investigating essence of the fixed agricultural tax, and examining changes that have occurred since the adoption of the Tax Code of Ukraine, namely the acquisition of status of the payer, the tax payment procedure and reporting, and suggesting directions for further improvement of the taxation.

Постановка проблеми. У функціонуванні сільськогосподарських структур важливе значення має підтримка їх з боку держави через фіксований сільськогосподарський податок (ФСП), що представляє один із видів спрощеного режиму оподаткування. З початку його введення пройшло 13 років, але з прийняттям цей податок зазнав змін та доповнень. Податковим кодексом України (ПКУ) удосконалено порядок оподаткування ФСП, зокрема систематизовано податкову базу, визначену раніше законом №320 «Про фіксований сільськогосподарський податок» та рядом підзаконних актів, доповнено її новими положеннями. Для оцінки внесених змін Податковим кодексом щодо ФСП необхідне детальне дослідження, порівняння із попереднім законодавством з метою пошуку напрямів поліпшення механізму оподаткування.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Фіксований сільськогосподарський податок, як невід'ємна складова механізму підтримки сільського господарства, протягом тривалого періоду досліджувався такими науковцями, як М. Дем'яненко, С. Климчук, П. Лайко, Л. Синявська, Л. Тулуш, та іншими [8]. Після прийняття Податкового кодексу України розпочалася нова хвиля таких досліджень щодо адекватності законодавства вимогам сьогодення.

Метою статті є розкриття нових положень Податкового кодексу України стосовно фіксованого сільськогосподарського податку, а саме порядку отримання статусу платника, подання звітності, сплати податку, оцінка нововведень та розробка пропозицій по удосконаленню механізму оподаткування сільськогосподарських товаровиробників.

Виклад основного матеріалу. Сільське господарство – це одна із головних ланок економіки країни, в межах якої створюється та перерозподіляється приблизно 70 відсотків продовольчих товарів, яка функціонує в умовах дефіциту фінансових ресурсів для [8]. Зменшення цього дефіциту досягається за відповідної підтримки зі сторони держави.

Державна підтримка сільського господарства проявляється у створенні для нього таких умов, за яких буде зберігатися конкурентоспроможність товаровиробників, гарантуватися продовольча безпека, а в цілому досягатиметься захист товаровиробників, що має велике значення не лише для сільського господарства, а й для всієї економіки. Оцінка розвитку сільського господарства за рахунок видатків з бюджету свідчить про цільовий характер фінансування, що віддзеркалюється у видатках на:

- поліпшення земельних ресурсів;
- виробничу діяльність і послуги в галузі сільського господарства;
- закупівлю сільськогосподарської продукції та техніки;
- дослідження й практичні розробки в галузі сільського господарства.

Як свідчить практика, пряме фінансування сільського господарства з бюджету призводить до нераціонального використання цих коштів. Це зумовлює необхідність переходу до

непрямої державної підтримки товаровиробників сільськогосподарської продукції.

Непряма державна підтримка в Україні забезпечується за допомогою таких спеціальних режимів прямого та непрямого оподаткування:

- запровадження спеціального режиму прямого оподаткування – фіксованого сільськогосподарського податку;
- функціонування спеціальних режимів та механізмів справляння податку на додану вартість у сфері сільського господарства.

У цьому зв'язку важливим є аналіз переваг та недоліків процесу підтримки сільського господарства через запровадження податкових пільг.

У системі податків фіксований сільськогосподарський податок посідає своєрідне і дуже специфічне місце. Пояснюється це наступним:

- по-перше, мета його запровадження, порівняно з іншими альтернативними податками характеризується тільки цілеспрямованим характером. Що проявляється саме в підтримці сільськогосподарських товаровиробників та спрощені системи оподаткування в галузі сільського господарства;
- по-друге, фіксований сільськогосподарський податок – це податок, що належить до загальнодержавних, але сплачується до місцевих бюджетів;
- по-третє, цей податок, як і раніше, справляється виключно з юридичних осіб, але Податковим кодексом чіткіше визначено спеціальні критерії набуття статусу платника цього податку.

Основною перевагою цього податку є значне зменшення тиску на товаровиробників сільгосппродукції, але поряд із цим ФСП має й інші позитивні риси, що проявляється в наступному:

- 1) фіксована величина податку стимулює ефективно і раціональне господарювання, що сприяє в нарощуванні обсягів виробництва і зростанню рівня прибутковості їх діяльності;
- 2) скорочення витрат на ведення бухгалтерського обліку і складання податкової звітності.

Дослідження механізму оподаткування цим податком за весь період його дії свідчить, що він завжди був важливим інструментом стимулювання сільськогосподарського виробництва, який зменшував податковий тиск на сільськогосподарських товаровиробників і на цій основі забезпечував стимулювання раціонального використання землі, нарощування обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, не виключаючи цілого ряду недоліків цього режиму оподаткування. Це зумовило необхідність перегляду і розробку досконалішого механізму оподаткування сільгоспвиробників. У результаті було модернізовано попереднє законодавство – Закон «Про фіксований сільськогосподарський податок» №320 і підзаконні акти [4], і систематизовано новим законодавством – Податковим кодексом України [3].

Відповідно до Податкового кодексу України в оподаткуванні ФСП відбулися такі зміни.

Фіксований сільськогосподарський податок – це одна із спрощених систем оподаткування передбачена ПКУ. Цьому

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

податку в Податковому кодексі відведено окрему главу (2 глава XIV розділу). З метою виключення різних трактувань сутності понять, які пов'язані із цим режимом оподаткування, у статтю 14 розділу I «Загальні положення» ПКУ винесено перелік тих понять, що використовуються в 2 главі XIV розділу.

Новим законодавством спеціально для 2 глави XIV розділу ПКУ сформульовано шість дефініцій щодо ФСП, тоді як у попередньому законодавстві їх було всього дві. Це робить чіткішим розуміння категорії фіксованого сільськогосподарського податку.

Перш за все змінено визначення категорії фіксованого сільськогосподарського податку. На відміну від попереднього законодавства ФСП трактується як податок, що стягується у відсотках до нормативної грошової оцінки одиниці земельної площі, а його плата замінить сплату окремих податків і зборів (обов'язкових платежів).

Попереднім законодавством визначався строк дії цього податку. Нині відсутнє положення, що цей податок не зміниться у процесі оподаткування. Позитивним моментом цього аспекту є те, що створені умови для функціонування гнучкої системи оподаткування відповідно до економіко-політичної ситуації в країні.

Також для глави 2 розділу XIV ПКУ «Спеціальні податкові режими. Фіксований сільськогосподарський податок» наведені основоположні визначення: «податок», «платник податку», «оподаткування», «ставка податку» (пп. 14.1.168), «сільськогосподарська продукція» (пп. 14.1.234), «сільськогосподарський товаровиробник» (пп. 14.1.235), «частка сільськогосподарського товаровиробництва» (пп. 14.1.262).

Правильне оподаткування сільськогосподарських товаровиробників в значній мірі визначаються критеріями набуття ними статусу платника ФСП.

У Податковому кодексі України (п. 301.1) наведено перелік критеріїв, які визначають особу як платника ФСП, а саме:

1. Суб'єкт господарювання повинен бути сільськогосподарським товаровиробником.

2. Виручка, отримана від реалізації сільгосппродукції власного виробництва та продуктів її переробки за попередній звітний (податковий) рік у такого суб'єкта господарювання повинна дорівнювати або перевищувати 75% загальної суми валового доходу.

Для виключення хибного трактування сільськогосподарського товаровиробника у ПКУ (пп. 14.1.235) наведено таке його визначення. Сільськогосподарський товаровиробник – це юридична особа незалежно від організаційно-правової форми, яка займається виробництвом сільськогосподарської продукції та/або розведенням, вирощуванням та вилловом риби у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах) та її переробкою на власних чи орендованих потужностях, у тому числі власно виробленої сировини на давальницьких умовах, та здійснює операції з її постачання.

Новим законодавством уточнено визначення продукції власного виробництва: «У селекційних центрах, на підпри-

ємствах (в об'єднаннях) з племінної справи у тваринництві до продукції власного виробництва також належать племінні (генетичні) ресурси, придбані в інших селекційних центрах, на підприємствах (в об'єднаннях) із племінної справи у тваринництві та реалізовані вітчизняним підприємствам для осіменіння маточного поголів'я тварин».

Далі відповідно до підпункту 14.1.234 ПКУ наведено визначення сільськогосподарської продукції – «продукція/товари, що підпадають під визначення груп 1–24 УКТ ЗЕД¹, якщо при цьому такі товари (продукція) вирощуються, відгодовуються, вилловуються, збираються, виготовляються, виробляються, переробляються безпосередньо виробником цих товарів (продукції), а також продукти обробки та переробки цих товарів (продукції), якщо вони були придбані або вироблені на власних або орендованих потужностях (площах) для продажу, переробки або внутрішньогосподарського споживання»

Отже, виходячи із вище наведених визначень суб'єкт господарювання, який виробляє продукцію, яка не входить до цього переліку, не може бути названий сільськогосподарським товаровиробником і, як наслідок, платником ФСП.

Податковим кодексом України встановлено критерії, згідно з якими суб'єкт господарювання не може бути визнаний платником фіксованого сільськогосподарського податку, а саме суб'єкти господарювання:

а. у яких понад 50% доходу, отриманого від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів їх переробки, становить дохід від реалізації декоративних рослин, диких тварин і птахів, хутряних виробів і хутра;

б. котрі на день подання документів для набуття статусу платника ФСП мають податковий борг, за винятком безнадійного податкового боргу, який виник внаслідок дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин);

с. котрі здійснюють діяльність з виробництва та/або реалізації підкацизних товарів, крім виноматеріалів виноградних (коди за УКТ ЗЕД 2204 29–2204 30), вироблених на підприємствах первинного виноробства для підприємств вторинного виноробства, які використовують такі виноматеріали для виробництва готової продукції (пп. 301.6.2).

Потрібно зауважити, що до прийняття Податкового кодексу України, платниками ФСП не могли стати ті суб'єкти господарювання, які займалися реалізацією інноваційних або інвестиційних проектів у спеціальних вільних економічних зонах, а також суб'єкти, які вже на той момент були платниками згідно спрощеної системи оподаткування.

Податковим кодексом передбачено можливість стати платником ФСП також підприємствам, які є новоствореними, або утвореним шляхом злиття, приєднання, перетворення, поділу або виділення, які відповідають встановленим

¹ Український класифікатор товарів зовнішньоекономічної діяльності. Групи 1–24: живі тварини, продукти тваринного походження, продукти рослинного походження, жири та олії тваринного або рослинного походження, продукти їх розщеплення, готові харчові жири, воски тваринного або рослинного походження, готові харчові продукти, алкогольні та безалкогольні напої і оцет, тютюн та його замінники.

критеріям. Але вимога щодо сільськогосподарської частки, яка дорівнює або перевищує 75% за попередній податковий (звітний) рік, поширюється лише на підприємства [7]:

- створені шляхом поділу чи відокремлення (п. 301.4);
- новостворені;
- осіб, утворених шляхом перетворення.

Якщо платники ФСП не можуть виконати вимогу щодо 75-відсоткового критерію частки сільськогосподарського товаровиробництва у зв'язку з виникненням форс-мажорних обставин у попередньому податковому (звітному) році, до них в наступному податковому (звітному) році ця вимога не застосовується.

У такому випадку платники фіксованого сільськогосподарського податку повинні подати докази разом із рішенням Верховної Ради АР Крим, обласних рад про наявність обставин непереборної сили (форс-мажорних) та перелік суб'єктів господарювання, постраждалих в результаті таких обставин (п. 308.5 ПКУ).

Сільськогосподарські товаровиробники, утворені шляхом злиття або приєднання, як і раніше, можуть стати платниками ФСП у рік їхнього утворення. Проте умова дотримання частки сільськогосподарського товаровиробництва, отриманої за попередній податковий (звітний) рік не менше 75%, встановлюється не солідарно для всіх осіб (п. 1 ст. 2 Закону № 320 і п. 7 Положення № 658), а окремо для всіх осіб, які зливаються або приєднуються (п. 301.1 та п. 301.2 ПКУ).

Слід підкреслити, що новоутворені чи утворені шляхом поділу, або виділення суб'єкти господарювання можуть набути статусу платника ФСП лише з наступного року після утворення.

В оподаткуванні сільгосптоваровиробників важливим аспектом є реєстрація платника ФСП.

За дотримання вище названих умов суб'єкт господарювання для набуття статусу платника фіксованого сільськогосподарського податку до 1 лютого має подати такі документи [2]:

1. Загальний податковий розрахунок ФСП, що нині має назву «податкова декларація», на звітний рік по всій площі земельних ділянок, з яких стягується податок – органу ДПС по своєму місцезнаходженню (місцезнаходження на податковому обліку).

2. Звітний податковий розрахунок (податкова декларація) на звітний рік по кожній земельній ділянці – органу ДПС по місцезнаходженню земельної ділянки.

«Сільськогосподарські товаровиробники, утворені протягом року шляхом злиття, приєднання або перетворення для набуття статусу платника ФСП мають подати протягом 20 календарних днів місяця, що настає за місяцем його утворення, до органів ДПС за своїм місцезнаходженням та за місцем розташування земельних ділянок розрахунки ФСП за період від дати утворення до кінця поточного року. Крім того, вони мають подати інформацію щодо погашення податкових зобов'язань або боргів, які передані йому як правонаступнику».

3. Розрахунок частки сільськогосподарського товаровиробництва (по формі, затвердженою центральним органом виконавчої влади з питань державної аграрної політики, за погодженням з центральним органом ДПС) – органам ДПС по своєму місцезнаходженню та/або по місцезнаходженню земельних ділянок замість розрахунку питомої ваги доходу від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки в загальній сумі валового доходу підприємства за попередній (податковий) рік;

4. Відомість (довідку) про наявність земельних ділянок – органам ДПС по своєму місцезнаходженню та/або по місцезнаходженню земельних ділянок замість витягу з державного земельного кадастру про склад земель сільськогосподарських угідь та їх грошову оцінку.

У відомості (довідці) про наявність земельних ділянок вказуються відомості про кожен документ, що встановлює право власності і/або користування земельними ділянками, в тому числі і про кожний договір оренди земельної частки (паю).

Для отримання відомості або довідки про наявність земельних ділянок виробнику сільськогосподарської продукції необхідно звертатися до структурних підрозділів Центру державного земельного кадастру.

Якщо ж земельна ділянка, яка використовується сільськогосподарським товаровиробником, не включена до бази даних Центру державного земельного кадастру, то надається відповідна довідка відділом Держкомзему за місцем розташування земельної ділянки.

Для складання податкової звітності у ПКУ наведено уніфіковані терміни та порядок складання і подання звітності.

Обов'язкові елементи – податковий період, термін подання звітності про обчислення та сплати податку – встановлені на основі положень ст. 305 ПКУ.

Тому згідно зі ст. 305 ПКУ базовим податковим (звітним) періодом для ФСП є календарний рік, який починається з 1 січня і закінчується 31 грудня того ж року.

Попередній податковий (звітний) рік для знову утворених сільськогосподарських товаровиробників – це період з дня державної реєстрації до 31 грудня такого року.

Податковий (звітний) рік для сільськогосподарських товаровиробників, які ліквідуються – період з початку року до їх фактичного припинення.

Сплачується ФСП щомісяця протягом 30 календарних днів, наступних за останнім календарним днем податкового (звітного) місяця, у розмірі третини суми податку, визначеної на кожний квартал від річної суми ФСП. При цьому порядок сплати, встановлений п. 306.2 НКУ, ідентичний порядку, що існував раніше встановленому (ст. 5 Закону № 320).

- у I кварталі – 10%;
- у II кварталі – 10%;
- у III кварталі – 50%;
- у IV кварталі – 30%.

Для виконання норм п. 306.1 ПКУ сільськогосподарські товаровиробники повинні самостійно будувати обчислювати

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

суму ФСП щорічно за станом на 1 січня, а до 1 лютого поточного року подавати відповідному органу ДПС за місцезнаходженням платника ФСП та місцерозташуванням земельної ділянки податкову декларацію на поточний рік за формою, встановленою центральним органом ДПС.

Об'єкт, база оподаткування та ставки ФСП, встановлені статтями 302–304 ПКУ, порівняно із Законом №320 не змінилися. Як і раніше визначається об'єкт оподаткування при оренді і здачі в оренду сільськогосподарських угідь.

Зате якщо протягом податкового (звітного) періоду у платника ФСП змінилася площа сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду в зв'язку з придбанням (втратою) на неї права власності або користування, такий платник податків зобов'язаний на виконання встановлених п. 306.5 ПКУ норм:

– уточнити суму податкових зобов'язань з ФСП на період, починаючи з дати придбання (втрати) такого права до останнього дня податкового (звітного) року;

– подати протягом 20 календарних днів місяця, наступного за звітним періодом, органам ДПС за місцезнаходженням платника ФСП та місцезнаходженням земельної ділянки декларацію з уточненою інформацією про площу земельної ділянки, а також відомості про наявність земельних ділянок та їх нормативну грошову оцінку.

Норми ст. 3 Закону №320 зобов'язують відповідно землевласника або землекористувача уточнити суму податкових платежів на період до закінчення податкового року і протягом місяця надати розрахунки.

Для набуття статусу платника ФСП та подання звітності визначення сільськогосподарської частки посідає одне із найважливіших місць.

У пункті 308.4 Податкового кодексу України для розрахунку 75% частки [6], необхідно розрахувати суму, яка отримана від реалізації сільськогосподарської продукції, а також від продуктів її переробки, включаючи доходи, які отримані від реалізації наступних видів продукції:

– реалізації продукції рослинництва, що вироблена (вирощена) на угіддях, які належать сільськогосподарського товаровиробнику на праві власності або надані йому в користування, а також продукції рибництва, виловленої (зібраної), розведеної, вирощеної у внутрішніх водоймах (озерах, ставках і водосховищах), та продуктів її переробки на власних підприємствах;

– реалізації продукції рослинництва на закритому ґрунті та продуктів її переробки на власних підприємствах;

– реалізації продукції тваринництва і птахівництва та продуктів її переробки на власних підприємствах;

– реалізації сільськогосподарської продукції, що вироблена із сировини власного виробництва на давальницьких умовах, незалежно від територіального розміщення переробного підприємства.

Сільськогосподарські послуги не відносяться до сільськогосподарської продукції, тож додавати суму від їх реалізації не можна.

Необхідно зауважити, що перелік доходів, який наведений у п. 308.4 у порівнянні із минулим законодавством розширений доходом від реалізації продукції рослинництва на закритому ґрунті та реалізації продукції тваринництва і птахівництва та продуктів її переробки.

Одною із головних позицій ФСП виступає положення, відповідно до якого платники звільняються від сплати переліку інших податків.

Відповідно до ПКУ змінився перелік податків і зборів, платниками яких не є сільськогосподарські товаровиробники зі статусом «платника ФСП» (п. 307.1 ПКУ). Це пов'язано з тим, що збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету, виключений зі складу загальнодержавних зборів, а комунальний податок – з місцевих податків.

Ці податок і збір замінені зборами за спеціальне використання води і за здійснення деяких видів підприємницької діяльності (в частині здійснення торговельної діяльності).

Платники податку не є платниками таких податків і зборів[5]:

а. податку на прибуток підприємств;

б. земельного податку (крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються для ведення сільськогосподарського товаровиробництва);

с. збору за спеціальне використання води;

д. збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності (у частині провадження торговельної діяльності).

При цьому звільнення від земельного податку встановлено тільки за земельні ділянки, які використовуються для ведення сільськогосподарського товаровиробництва.

Податковим кодексом передбачено заміну сплати транспортного податку збором за першу реєстрацію транспортного засобу. Платники ж ФСП сплачувати цей збір не будуть при придбанні нових механізмів чи машин з товарними позиціями 8432² та 8433³ (так само, як і при транспортному податку), але при придбанні інших сільськогосподарських машин (колісні трактори, вантажні автомобілі) необхідно сплачувати збір за першу реєстрацію транспортного засобу.

Напрями подальшого удосконалення

Фіксований сільськогосподарський податок виступає як спрощений режим оподаткування. Це дозволяє знизити тиск на товаровиробників, створити комфортні умови для виробництва сільськогосподарської продукції. Але поряд із позитивними моментами податку можна виділити і негативні, як для с/г товаровиробників.

До негативних моментів ФСП для с/г товаровиробників можна віднести [1]:

- Негнучкість податку.

² Машини сільськогосподарські, садові або лісогосподарські для підготовки або оброблення ґрунту; котки для газонів або спортивних майданчиків.

³ Машини або механізми для збирання або обмолоту сільськогосподарських культур, включаючи преси для соломи або сіна; газонокосарки та сінокосарки; машини для очищення, сортування або вибраковування яєць, плодів або інших сільськогосподарських продуктів, крім машин, зазначених у товарній позиції 8437.

• Однакові умови оподаткування сільськогосподарських товаровиробників при різній продуктивності землі.

Негнучкість податку проявляється у незалежності ставки від доходу виробника. Хоча це є логічним, але це може негативно вплинути на здатність суб'єкта господарювання в будь-який момент здійснити необхідні витрати, тобто на його ліквідність. Одним із варіантів вирішення цієї проблеми є диференціація ставки податку відповідно до обсягу доходу. Тобто необхідно виділити групи підприємств відповідно до їхнього доходу та визначити відповідні ставки для кожної із них.

Хоча у податковому кодексі введена диференціація пільг, які залежать від регіону, а саме гірських зон та поліської території, але при цьому не враховується продуктивність локальних територій.

Одним із можливих підходів вирішення цієї проблеми є розбиття території України на три умовні смуги (зони) у залежності від родючості чорнозему. Тобто необхідно провести класифікацію цих зон відповідно до контамінації ґрунтів гумусом⁴. Класифікація і ставки наведені у таблиці.

Класифікація зон залежно від продуктивності ґрунту

Назва смуги	Концентрація гумусу, %	Ставка у порівнянні від нормативної, %
Лісостепова	6–9	100
Північно-степова	6–8	95
Південно-степова	4–6	80

Висновки

Податковий кодекс України беззаперечно є основоположним елементом формування ефективної системи для розвитку економіки країни в цілому. Він дозволяє систематизувати перелік нормативно – правових актів, створюючи ґрунтовну законодавчу базу. Це дозволить позбавитися накопиченої кількості протиріч, які гальмували розвиток економічний відносин між суб'єктами господарювання. ПКУ зменшує податковий тиск та створює умови для успішного функціонування суб'єктів економічних відносин.

У випадку фіксованого сільськогосподарського податку ПКУ вносить ряд змін, які дозволяють впорядкувати діяль-

ність суб'єктів сільськогосподарської діяльності, а також прояснити процес набуття статусу платника ФСП, визначити форму і терміни податкової звітності.

Отже, запровадження спеціального режиму оподаткування сільськогосподарських товаровиробників фіксованим сільськогосподарським податком у Податковому кодексі України, з подальшим удосконаленням окремих норм, не лише впорядкує існуючий порядок справляння податку, але й забезпечить розвиток сільгосптоваровиробників, а також своєчасне і повне надходження коштів від сплати цього податку до місцевих бюджетів.

Література

1. Березовська Л.О. Сучасний стан та напрямки удосконалення спеціального режиму прямого оподаткування в аграрному секторі економіки України // Режим доступу: www.nbuv.gov.ua
2. Децюра С.О. Фіксований сільськогосподарський податок у 2011 році – за Податковим кодексом // Газета «Бухгалтерський тиждень». – 2011. – №3–4.
3. Податковий кодекс України від 23 грудня 2010 року №2856–VI.
4. Про фіксований сільськогосподарський податок: Закон України від 17.12.98 р. №320–XIV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1999. – №5–6. – Ст. 39.
5. Уркевич В.Ю. Фіксований сільськогосподарський податок у проекті Податкового кодексу України // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2010. – Вип. 156.
6. Андрієвський К. Фіксований сільськогосподарський податок в Україні: економіко-правовий аспект // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2009. – №6.
7. Что предлагает Налоговый кодекс Украины? // «Бухгалтер & Закон» – 2010. – 29 ноября.
8. Юшко С.В. Фіксований сільськогосподарський податок: історія та перспективи застосування // Фінанси України. – 2009. – №11. – С. 63–72.

⁴ Гумус – органічна частина ґрунту, яка утворюється в результаті розкладу рослинних і тваринних решток і продуктів життєдіяльності організмів – гуміфікації.

*В.М. КОЧЕТКОВ,
д.е.н., професор, НТУУ «Київський політехнічний інститут»,
Ю.С. КАМАРИЦЬКИЙ,
аспірант, Європейський університет*

Визначення ринкової вартості банку на основі методів угод та котирувань у межах порівняльного підходу

У статті проводиться дослідження ринкової вартості міжнародного банку із застосуванням методів угод та котирувань у межах порівняльного підходу.

В статье проводится исследование рыночной стоимости международного банка с применением методов соглашений и котирувок в пределах сравнительного подхода.